

Asia: VN/11443/2021

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle tuotteiden ja palvelujen esteettömyysvaatimuksista annetun direktiivin täytäntöönpanoa koskevaksi lainsäädännöksi

Lausunnonantajan lausunto

Millaisia vaikutuksia näette ehdotettujen muutosten aiheuttavan?

Kuvaukset esteettömyysdirektiivin vaikutuksista markkinoihin ovat kattavia. Kirkkohallitus korostaa, että markkinoiden sijaan keskiöön olisi tarpeen nostaa vammaisen ihminen ja hänen toimijuutensa. Esteettömyysdirektiivissä on perimiltään kysymys yhdenvertaisuuden varmentamisesta ja ihmisoikeuksista. Kirkkohallitus katsoo, että sen sijaan että puhutaan markkinoista, keskiössä tulee olla ihminen, jota varten säädökset tehdään. Kirkkohallitus on sitä mieltä, että syvällisempi yhdenvertaisuusvaikutusten arviointi on esityksessä tarpeen. Tulisi tuoda kattavammin esille, mitä hyötyjä ja etuja vammaiset henkilöt kuluttajina saavat lakimuutosten myötä. Kirkkohallitus kiittää, että vammaiset lapset ja vammaiset naiset ovat huomioituna asiakirjassa.

Kysymyksiä lausunnonantajille

Lakiuudistuksen valmistelun aikana on keskusteltu valvontakokonaisuuden järjestämisestä.

Valvontakokonaisuus on kuitenkin tässä vaiheessa osin avoin.

Lausunnonantajia pyydetään ottamaan kantaa valvontaan kokonaisuudessaan.

Miten tuotteiden ja palvelujen esteettömyyden valvonta olisi tarkoituksenmukaista järjestää?

Kirkkohallitus korostaa, että on tärkeää tehdä palautekanavista selkeitä ja helppokäyttöisiä siten, etteivät ne kuormita vaikeaselkoisuudessaan vielä lisää valituksen tekijää eli vammaista ihmistä. Selkeä kieli ja viittomakieli ovat tärkeää niin viestinnässä, palveluissa kuin tuotteissakin.

Lausunnonantajia pyydetään kommentoimaan erityisesti palvelujen valvontaa (esitysluonnoksen luku 4.2.6, sivut 83, 85 – 87), kun digitaalisten palvelujen valvonta on tarkoitus keskittää edelleen Etelä-Suomen aluehallintoviraston saavutettavuusvalvonnan yksikköön. Lisäksi pyydetään ottamaan kantaa sähköisen viestinnän palvelujen ja audiovisuaaliseen mediaan pääsyn valvontaan sekä liikennettä koskevien esteettömyystietojen esittämisen valvontaan (laki liikenteen palveluista).

Selkeä viestiminen siitä, miten kuluttaja voi tehdä ilmoituksen valvontaviranomaiselle on ensiarvoisen tärkeää. Kirkkohallitus haluaa painottaa, jos valvontaa ei ole eikä sanktiot ole selkeitä, vaarana on, etteivät vammaisten ihmisoikeudet toteudu.

Erityisesti tuotteiden markkinavalvonnan järjestäminen on esityksessä vielä avoin. Lausunnonantajia pyydetään esittämään näkemyksenä alla esitettyihin (esitysluonnoksen luku 4.2.6.3, sivut 84-85) vaihtoehtoihin markkinavalvonnan järjestämisestä.

-

Valmistelussa on ollut esillä erilaisia vaihtoehtoja:

-

Rakennettu ympäristö

Esteettömyysdirektiivin vaatimukset rakennetulle ympäristölle on esitetty esteettömyysdirektiivin liitteessä III. Jäsenvaltiot voivat päättää kansallisesti, onko rakennetun ympäristön täytettävä liitteessä III vahvistetut esteettömyysvaatimukset. Tässä vaiheessa esitetään, että rakennettua ympäristöä koskevia vaatimuksia ei otettaisi mukaan tähän esitykseen vaan sen soveltamisesta päätettäisiin myöhemmin (ehdotus esitysluonnoksen sivuilla 92-94). Lausunnonantajia pyydetään lausumaan erityisesti siitä:

- Miten esteettömyysdirektiivin soveltaminen palvelun tarjoajan vastuulla olevaan rakennettuun ympäristöön konkreettisesti edistäisi esteettömyyttä ja kuinka laajamittaiseksi arvioitte vaikutukset rakennetun ympäristön esteettömyyteen?**
- Minkälaisia taloudellisia vaikutuksia arvioitte esteettömyysdirektiivin soveltamisella rakennettuun ympäristöön olevan palvelun tarjoajalle? Kuinka suuren osuuden esteettömyysdirektiivistä aiheutuvista kokonaiskustannuksista ne muodostaisivat?**

Kirkkohallituksen mielestä rakennettua ympäristöä koskevat vaatimukset ovat perustavanlaatuisen tärkeitä, ja ne olisi hyvä ottaa huomioon tässä samoin kuin muussa lainsäädännössä alusta alkaen eikä jättää myöhemmäksi. YK:n vammaissopimuksen artikla 9 painottaa, että elääkseen itsenäisesti ja osallistuakseen täysimääräisesti kaikilla elämänalueilla, vammaisilla henkilöillä tulee olla yhdenvertainen pääsy fyysiseen ympäristöön. Saavutettavuus ei toteudu, jos se ei toimi alusta loppuun asti. Jos rakennettu ympäristö ei ole esteetön, ei yksittäisen palvelun esteettömyydestä ole apua.

Kulttuurihistoriallisesti suojeltuja kohteita kuten esimerkiksi kirkkoja voi olla hankalaa ja kallista muuttaa täysin esteettömiksi. Tarvitaan rahallista tukea. Kirkkohallitus puoltaa esteettömyyden edistämistä ja toteuttaa esteettömyysuudistuksia rakennetun kulttuuriperinnön arvot huomioiden.

Muita huomioita esityksestä

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Kirkkohallitus toteaa, että esteettömyysdirektiivi sekä sen kansallinen täytäntöönpano ovat tärkeitä askeleita YK:n vammaisten oikeuksia koskevan yleissopimuksen toimeenpanossa. YK:n vammaissopimus painottaa, että jokaiselle vammaisella henkilöllä tulee olla mahdollisuus itsenäiseen elämään ja toimia autonomisesti omaa elämäänsä koskevissa asioissa. Kirkkohallitus korostaa jokaisen ihmisen luovuttamatonta ihmisarvoa. Siihen kuuluu, että jokainen voi toteuttaa

omannäköistä elämää omalla kielellään. Samanaikaisesti ihmisyyteen kuuluu, että autamme toisiamme.

Kirkkohallitus katsoo, että (jo lähtökohdallisesti) kaikki tuotteet ja palvelut tulisi tehdä yhdenvertaisiksi kaikille sopivan suunnittelun periaatteita noudattaen. Olisi tärkeää myös kerätä ajantasaista tietoa direktiivin vaikutuksista vammaisilta ja viittomakielisiltä henkilöiltä itseltään. Kirkkohallitus esittää, että lakien pykälien ymmärrettävyyteen kiinnitetään huomiota. Vaikeaselkoisuus tuo tilaa erilaisille tulkinnoille.

Saloranta Teija
Kirkkohallitus